Az első (két) nagytegezem története

- avagy egy rekonstrunkciós kísérlet megpróbáltatásai -

A jegyzet tartalomjegyzéke

Bevezetés 4
A tegez konstrukciójának tervezete 5
A tegez építése 6
2012.02.15 - A fa alapanyag beszerzése 6
2012.02.16 – Hátlap és oldallécek 6
2012.02.18 – A palást 8
2012.02.20 – A palást összeillesztése 8
2012.02.21 – A hátlap és a palást összeillesztése 8
2012.02.22 – A palást gyalulása 9
2012.02.23 – A tetőléc és fenékdeszka 9
2012.02.24 – Még egy kis anyagbeszerzés 9
2012.02.25 – A tetőlemez 10
2012.02.26 – Gondolatok a tegezfej kialakításáról 10
2012.02.27 – Az alsó fémpálca 11
2012.02.28 – Elmélkedés a tegezek fém szerkezetéről 11
2012.03.04 – A nyakpánt 11
2012.03.10 – Ismét egy kis elmélkedés 11
2012.03.11 – Fogyókúra 12
2012.03.12 – Motívumgyűjtés 12
2012.03.13 – Új tetőlemez 13
2012.03.15 – Vaspálcák 13
2012.03.16 – Vaspálcák - újratöltve 14
2012.03.17 – Vaspálcák ismét 14
2012.03.19 – Mire is jó a vasalás 15
2012.03.21 – Vaspálcák, harmadik verzió 16
2012.03.25 – Fejrészmunkálatok 16
2012.04.01 – Alsó vasalások 17
2012.04.04 – Papírmunka 18
2012.04.05 – Tesztfaragás 19
2012.05.13 – Kéreggyűjtés 19
2012.06.09 – Tegezhátlap készítés a második tegezemhez 19
2012.07.08 – Fegyveröv 20
2012.07.12 – Fejlemények, elkészült az első tegez! 21
2012.07.14 – Elkészült a második tegezem is 23
2012.07.18 – Tihany, tegezteszt 25
Change log 27

Bevezetés

Ez az írás első zárt tegezem készítésének a lépéseit hivatott dokumentálni. A célom nem egy tudományos értekezés létrehozása, ezért a használt nyelvezet helyenként talán túl könnyednek fog tűnni, és várhatóan többszöri átszerkesztésen fog átmenni. Tulajdonképpen magamnak írom, de ha valaki számára érdekes lesz, annak nagyon örülök.

Teszem mindezt azért, mert jelen pillanatban a szóban forgó tegez erős félkész állapotban van, és az idáig vezető út egy csomó gondolkodás, tervezgetés eredményeként jött létre. Azt még nem tudom, hogy milyen lesz a kész tegez, igyekszem folyamatosan tanulni a hozzáérőktől, az elképzeléseim napról napra változnak valamelyest. Ezekre a gondolatokra néhány év múlva biztosan nem fogok úgy emlékezni, mint most, de talán hasznosak lehetnek mások számára, illetve segíthetnek megoldani bizonyos kérdéseket, elkerülni hibákat. Ezért vágtam bele.

A tegezépítés során nagyon sok segítséget kaptam a NISZ tagjaitól, közvetett és közvetlen formában egyaránt, különösen Strohmayer Ádámtól (szimurg). Nagyon köszönöm!

A tegez konstrukciójának tervezete

A Nemzeti Íjász Szövetség oldalán található információkat böngészve ötlött fel bennem, hogy a cirka két éve elkezdett tegezemet folyatnom kéne. Ezek hatására két dolog kristályosodott ki bennem. Az egyik, hogy a régen megkezdett zárt tegezem nem állja meg a helyét, ez ugyanis egy merevítés nélküli, önhordó bőrtegez lett volna, fa fenékrésszel. A másik, hogy meg kellene próbálni a NISZ fórumon felmerült, tisztán fából készült tegez megépítését. Minél többet gondolkodtam, annál inkább megvalósíthatónak tűnt a dolog. Egy vékony falécekből hordószerűen kivitelezett, vaspántokkal és pálcákkal erősített szerkezet kezdett összeállni a fejemben. Az erre helyezett vasalat logikusnak tűnt, és úgy gondoltam, hogy az régen is megvalósítható volt egyszerű kézi szerszámok segítségével.

A felhasznált anyagok és szerszámok terén csaltam egy kicsit, a fa részekhez előgyalult léceket választottam, de a véleményem szerint hasonló építőanyag kéziszerszámok (pl. szekerce, vonókés) segítségével szintén minden további nélkül megoldható. Hasonló csalást követtem el a ragasztóválasztás esetében is, én egy vízbázisú faipari ragasztó mellett döntöttem. Ez az anyag hasonló eredményt ad, mint a főzött melegenyv, ugyanúgy nem vízálló, stb., de a kezelése némileg egyszerűbb.

A tegez építése

2012.02.15 - A fa alapanyag beszerzése

Az alapanyagválasztásnál egyszerűsítettem (ha úgy tetszik csaltam), vásároltam egy szál 1x7x200 cm-es, és négy szál 1x3x200 cm-es fenyőlécet. Kérdéses volt, hogy ilyen előregyártott lécekből nekiálljak-e egyáltalán a dolognak, de úgy gondoltam, hogy mindenképpen sokat fogok belőle tanulni. Nem gondolom, hogy ez lesz az utolsó ilyen tegezem, úgyhogy a tapasztalatok jól jönnek majd. A tegez hátlapja a kettévágott, majd egymáshoz ragasztott 7 cm széles anyagból készült.

2012.02.16 – Hátlap és oldallécek

Az összeragasztott lapból kifaragtam a hátlap formáját, majd az oldallemezekhez is leszabtam a szükséges léceket. A hosszban egy kis ráhagyással számoltam, 90 cm-re vágtam. A talp szélessége 14 cm, a nyaknál 10 cm, a fej teteje 12 cm.

A léceket meggőzöltem, és a szükséges helyeken meghajlítottam.

A hátfal deszkáját megfaragtam, majd faszegekkel hozzáerősítettem az oldallemezeket.

2012.02.18 – A palást

A palást léceit 72 cm-esre vágtam, majd egy kis kézi gyaluval, trapézosítottam, így a lécek alja 3 cm, a felső része 2 cm lett. A következő lépéstől tartottam kicsit -a lécek profilját is trapéz formára kellett gyalulnom, hogy az kiadja a tegezpalást ívét. Satuba fogva némi próbálgatással egészen jól ment a dolog. A palást léceit kettesével egymáshoz enyveztem, a száradás idejére gumiszalaggal rögzítettem. A munka végeztével ismét próbálgattam egy kicsit, így ellenőrizvén a főbb. méreteket.

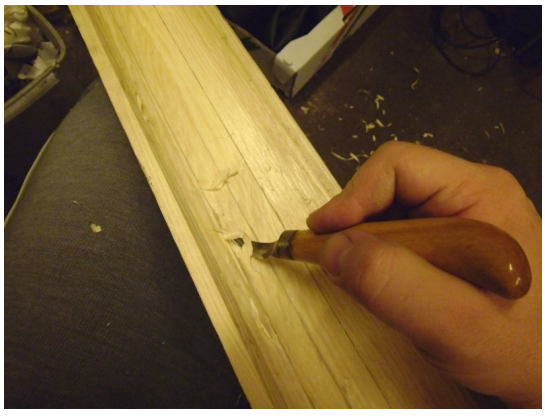

2012.02.20 – A palást összeillesztése

A palást három különálló elemét egymáshoz ragasztottam, ehhez egy deszkába vertem szögeket, a szélső szeletek ennek támaszkodtak. A középső szegmenset súlyokkal feszítettem be a két szélső közé a ragasztó megkötéséig.

2012.02.21 – A hátlap és a palást összeillesztése

Vágtam egy kicsit a nyaknál, a teljes hossz így 85 cm, a nyak nyílásának a hossza 14 körül alakul. Finomabbra faragtam a tegezbelsőt, ezzel kialakult a palást belő íve. Megcsiszoltam, majd a megfelelő illesztést követően összeragasztottam a palástot a hátlemezzel. A ragasztó megszilárdulásáig a két felet gumiszalaggal rögzítettem egymáshoz. Kipróbáltam, a tegezbe 15 db. nyíl kényelmesen elfér, de 20 db. sem lenne gond ha szükséges. Kezdek belemerülni, elkapott a barkácskedv... A súly így nyersen 1100 g.

2012.02.22 – A palást gyalulása

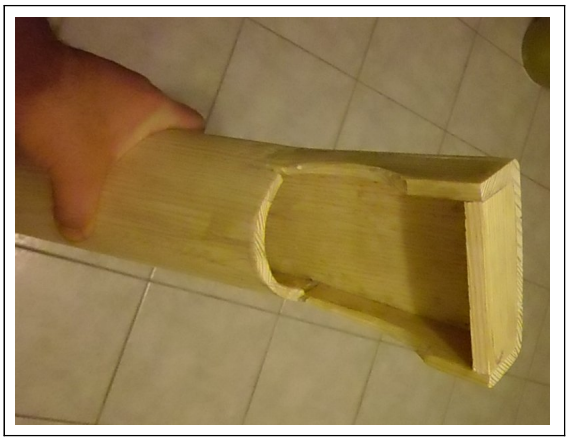
Felötlött bennem egy talán eretnek gondolat. A tetőlemezként emlegetett alkatrész (csont, vas) nem lehetséges, hogy a tegez belső oldalán volt? Gondolkodtam a miértjén, és kívülre helyezve nem sok értelmét látom. Belülről annál inkább, egy lágy anyagú tegeztetőt (pl. kéreg, puhafa, netán bőr) megvédhetett a fel és alá zötykölődő nyílhegyek okozta amortizációtól. Sajnos szimurg fórumtárs az ismert leletek alapján egyértelműen megvétózta ezt az elképzelésemet.
Meggyalultam kissé a palástot, a súly lement egy kiló alá.

2012.02.23 – A tetőléc és fenékdeszka

Felkerült a felső záró és a fenékdeszka is, a fa rész tehát teljesen készen van, csupán némi csiszolásra vár. Mint később kiderült, a fenékdeszka beragasztása szarvashiba volt, de erről még írok bővebben a maga idejében.

Komoly fejtörést okozott, honnan tudnék hirtelen olyan csonthoz jutni, ami kiad egy megközelítőleg 10,5x4 cm-es sík lapot a tetőlemezhez. Agancsot néztem, a gond az, hogy meglehetősen nagy példánynak kéne a leg-leg töve. Lókoponya talán? Esetleg lapockacsont? Nem tudom. A vasanyag beszerzése is időszerűvé vált. A súly 970 g, kicsit még csökkenni fog.

2012.02.24 – Még egy kis anyagbeszerzés

Eddig a pillanatig úgy fél tucat hentes nézett rám furcsán, amikor meghallották a csontos vágyaimat. Lehet, hogy vaslemez kerül a tegezre. Találtam viszont nagyon jónak tűnő anyagot a vaspálcákhoz. Ehhez vasboltba kell menni, de nem szálanyagot kell kérni, hanem amivel azokat a szállításhoz, raktározáshoz összekötik! Egy gyakorlatilag kötöződrót, de úgy 5 mm vastag. Az előnye, hogy roppant lágy, csomóra köthető, és mellesleg vashulladéknak számít.

Az ára ismét néhány furcsa pillantás (már kezdem megszokni), meg néhány köszönöm volt, hoztam is pár tegezre valót. A fent említett kötöződróttal azonos célra szolgáló hevederszalag sajnos nagyon acélos, szerintem nem megfelelő tegezpántnak.

2012.02.25 – A tetőlemez

Elkészültem a tetőlemezzel. Már korábban egyértelművé vált a számomra, hogy nem szeretnék hengerelt, sima vasfelületeket a tegezen, ezért egy vékony lemezből kiszabott darabot gömbfejű kalapáccsal alaposan átdolgoztam, méretre igazítottam, majd a fához való rögzítéshez kifúrtam. A próbák után felizzítottam a darabot, és lenolajba merítettem. A ráégett olajat finoman megcsiszoltam, így elég érdekes és számomra tetszetős felületet kaptam. Fontosnak éreztem, hogy csak olyasmi kerüljön a tegezre, ami valójában *lehetett* is rajta. Ezt a megmunkálást nem tartom kizárhatónak sem a kivitelezéslehetősége miatt, sem a maradványok alapján. A lemezt egy egyszerű, körbefutó pontsorral díszítettem, majd réz szegekkel rögzítettem a fához. A pálcákhoz majd nagyobb méretű vasszegeket fogok használni.

2012.02.26 – Gondolatok a tegezfej kialakításáról

Szimurg észrevételezte, hogy a vas tetőlemezek esetében a homloklemez és a tetőlemez egy darabból volt, és a hajtásnál bezárt szög (kb. 120 fok) alapján a tetők 45 fok körül lejtettek. Sajnos a csont anyagú lemezekről való merengéseim oda vezettek, hogy nem is gondoltam arra, hogy a tető és a homloklemezt egy darabból készítsem el. Automatikusan úgy véltem, hogy két darabból kell megvalósítanom a dolgot. Láttam ugyan rajzokon szögben megtört lemezmaradványokat, de nem gondoltam, hogy az a tetőlemez lehetett volna. Kár, de ez már így alakult. Azzal nyugtatom magamat, hogy éppenséggel akár így is *lehetett*, nincs benne semmi illogikus.

Érdekesnek tartom viszont a döntött tegeztetős megoldást, eléggé izgatja a fantáziámat, talán majd egyszer belevágok egy olyanba is...

2012.02.27 – Az alsó fémpálca

Elkészült az alsó pálca. Azon a ponton, ahol a nyakpánt keresztezi ellapítom, itt szegecset is tervezek rá, plusz a tetőlemezen és az alsó részén -tehát összesen három vasszeg tartaná.

2012.02.28 – Elmélkedés a tegezek fém szerkezetéről

Sajnos úgy tűnik, hogy ismét tévúton jártam egy kissé. Szimurg felhívta a figyelmemet, hogy az elképzelésemmel ellentétben nyakpántnak az oldalsó vaspálcák *alatt* kell majd futnia. Ez sokkal nagyobb gondot okozott, mint azt az első pillanatban gondoltam. Az én tervem szerint a pálcákat kissé meglapítottam volna azokon a pontokon, ahol azokat a vaspánt keresztezi, és a pántot vasszegecsekkel erősítettem volna a fa alaphoz. Ez a megoldás szükségtelenné tenné a vaspálcák nagyon erős rögzítését, a használat során fellépő igénybevételeket a masszív fémpánt viselné, mondhatni alakkal záródó lenne a teherviselő szerkezet. Ha viszont a zötykölődést a vaspálcák rögzítésének kell elviselnie (mivel azok vannak kívül), akkor a pálcákat nagyon erősen kell a fa alaphoz rögzíteni, ezért nyilvánvalóan nem lesznek elegendőek az eredetileg tervezett csinos kis réz szegek. Komolyabb szegecselést a tegez belsejében pedig sajnos nem tudok elvégezni, mert egyszerűen nem férek hozzá.

2012.03.04 – A nyakpánt

Egy kis kihagyást követően ismét sikerült foglalkoznom egy kicsit a témával. Fejlemény, hogy kis sóhajtozást követően fogtam a kalapácsot, és a tegez fenéklemezén kipróbáltam a ragasztás minőségét. Mit szépítsem -brutálisan kivertem az alját. A jó hír az, hogy egészen jól sikerült, viszonylag kevés roncsolással sikerült megúsznom az esetet, a palást szépen kitartott. A reményeim szerint így már meg fogom tudni csinálni a vaspálcák szegecselését. Az alsó pálca végein alakítottam, a majdan a szegecseket befogadó részeket a lekerekített formáról levélszerűen kihegyesedővé alakítottam. Elkészült a vas nyakpánt is. Kellően pontosan illeszkedik, így meglepően jól ül a helyén, mint hordón az abroncs.

2012.03.10 – Ismét egy kis elmélkedés

Most érkeztünk haza a NI konferenciájáról, eg csomó élménnyel és tapasztalattal gazdagabban. Elmerengtem a súly kérdésén. Az eddigi adataim a következők:

kuzu: 1700 g.
Madár: 800 g. (furnér, vasalás nélkül)
Flesch Marci: 738 g.

A célom az 1500 g alatt maradni, minden körülmények között. A kérdés az, hogy mi az az érték, amivel elégedett lehetek...

2012.03.11 – Fogyókúra

Szimurg egy kilóra teszi a tegez kívánatos maximumát, ez némi újratervezésre késztetett. Gyalultam a faanyagon, a hátlap így erősebben íveltté vált, a palást vastagsága lecsökkent 5-6 mm körülire. Nem aggódom, a dobozszerkezet továbbra is nagyon erősnek tűnik. A farészek súlya 975 -ról 895 grammra csökkent. Leválasztottam a fejlemezt (kár, nekem kimondottan tetszett), újat készítek helyette, derékszögben hajtottat, mégis könnyebbet.

2012.03.12 – Motívumgyűjtés

Összeszedtem néhány elfogadott díszítő mintát a tegez díszítése céljából. A hogyan kérdése még nem dőlt el.

Majd alakul.

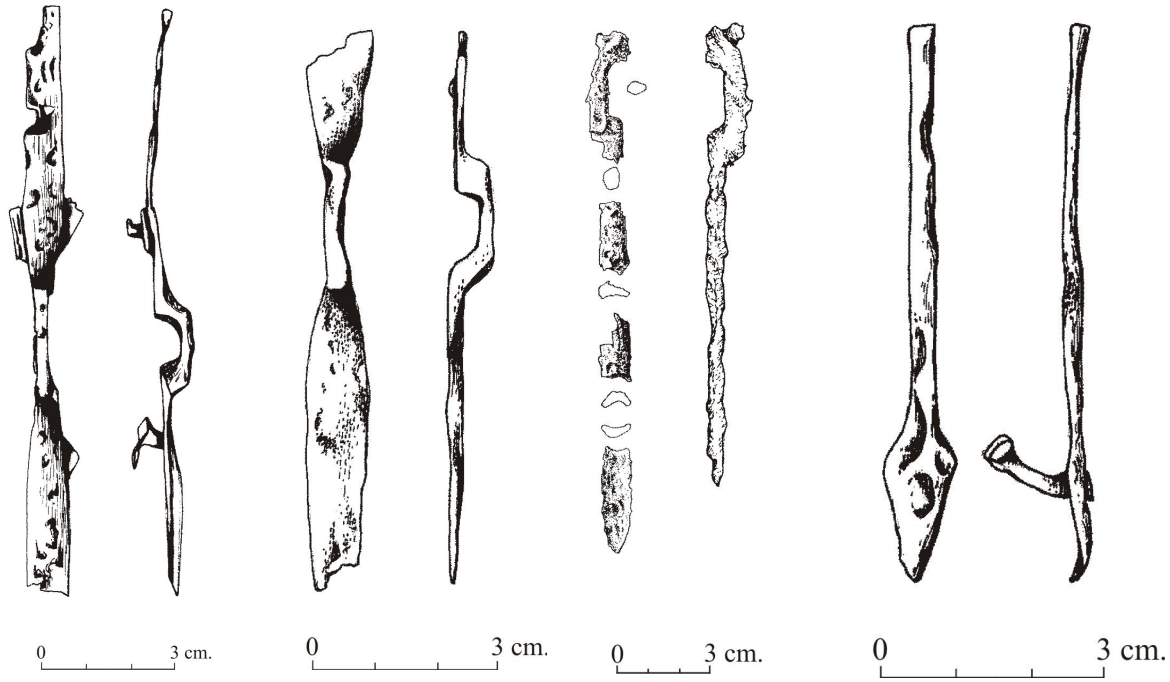
2012.03.13 – Új tetőlemez

Elkészítettem az új lemezt, derékszögben hajtott, tehát a homloklemez és a tetőlemez egy darabot alkot. A súlya 27 g lett -a régi tetőlemez önmagában 71 g volt.

2012.03.15 – Vaspálcák

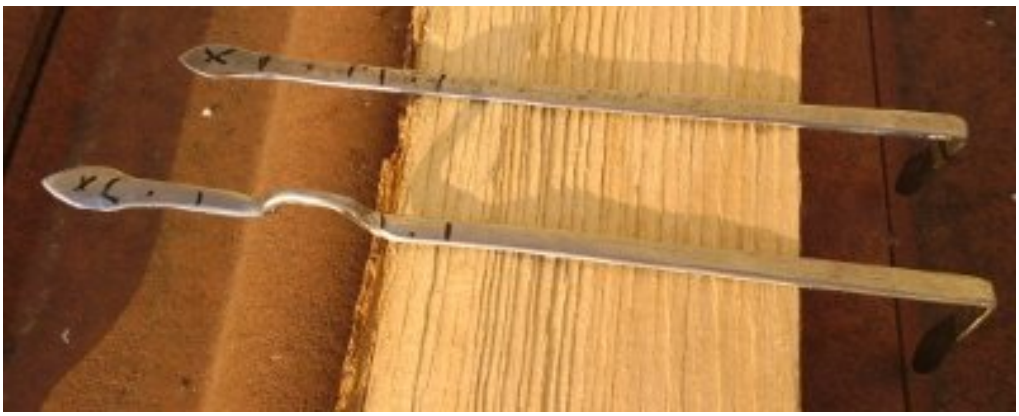
Átnéztem a rendelkezésemre álló, nem túl bőséges infókat a vasalásokkal kapcsolatosan. Néhány érdekesebb képet beszúrok ide is:

Az első három képen jól megfigyelhető az akasztó fülek kialakítása, illetve az elsőn a felszegecselése a hordozójára. Teljesen logikus módon a függesztőfül mindkét oldalán szegecseltek ezen a darabon. Úgy tűnik, hogy az elsőként elkészített alsó pálcát kissé túlméreteztem, nagyon erősnek érzem, lehet, hogy mégsem a fentebb említett 5 mm vastag „kötöződrót” az ideális választás.

2012.03.16 – Vaspálcák - újratöltve

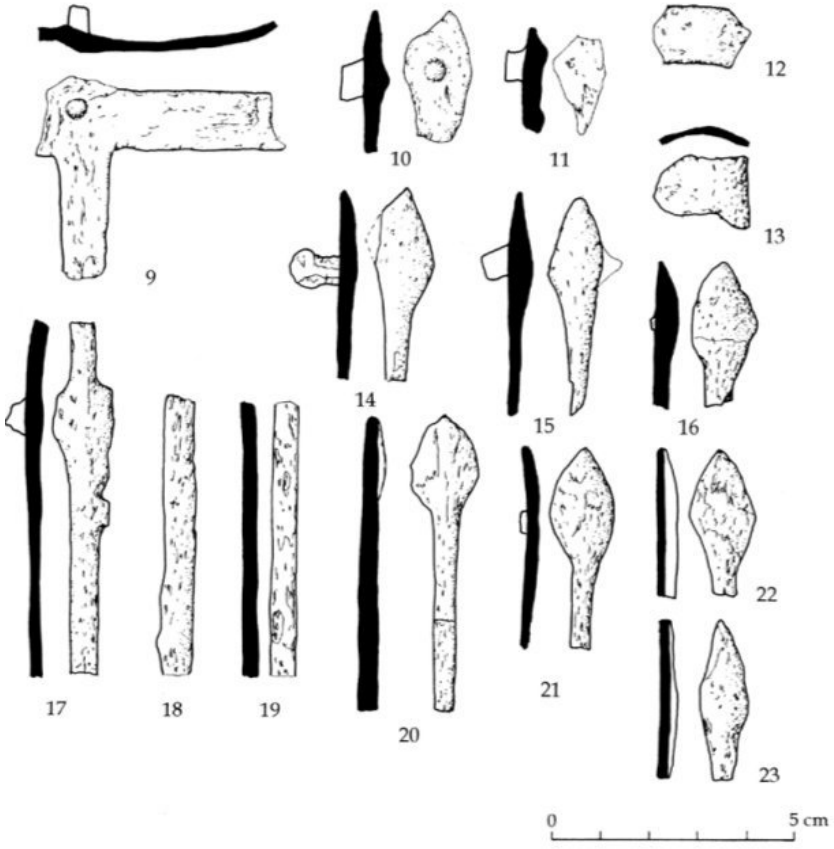
Találtam itthon egy érdekes vasanyagot, fénykorában egy szekrény zárszerkezetében mozgott fel és alá. Az egyik oldala lapos, a másik ívelt, a profil tehát egy körszelet. Ebből kalapáltam az alábbi szettet:

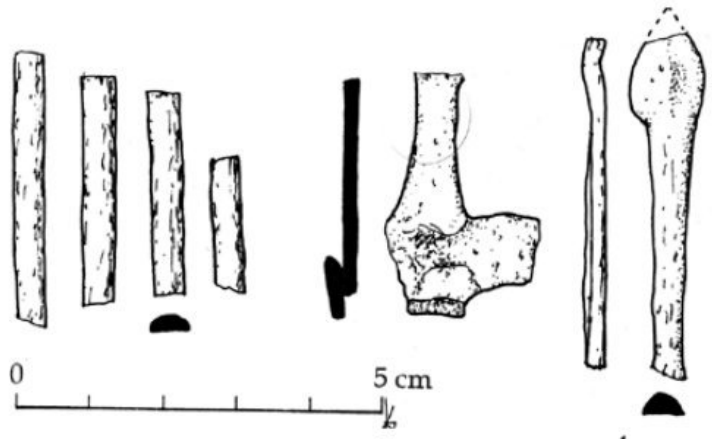

A jövendő szegecselések helyeit még el kell laposítani, egyébként nagyjából kész. Elég trükkös dolog az akasztófület meghajtani! Nem rossz, az anyag hozza a fenti képeken látható cirka 10 mm-es széles, lapos profilt. A pálcák súlya 29 és 33 gramm, kissé még csökkenni fog.

2012.03.17 – Vaspálcák ismét

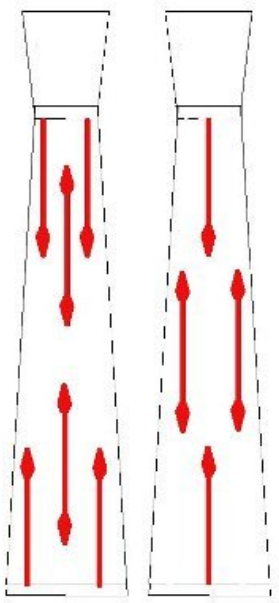
Nem tudtam nem észrevenni, hogy kétféle profilú vasalás figyelhető meg a leletrajzokon. Az egyik típus cirka egy cm széles és lapos keresztmetszetű, a másikon megközelítőleg 5-6 mm-re adódik a durván félkör metszetű pálcák szélessége, ami a laposhoz képest egészen máshogy néz ki.

A fenti képeken keskenyebb, félkör alakú látható. Próbáltam, a 3 mm-es drót vékony, az 5 mm-es vastag ehhez. Logikus, be kell mennem a vasboltba...

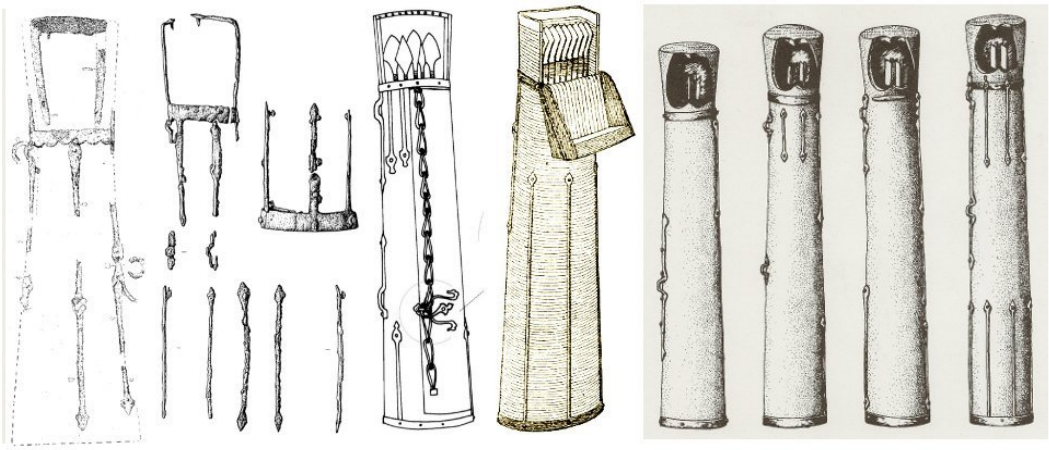
2012.03.19 – Mire is jó a vasalás

A fórumon volt egy két napos, nagyobb lélegzetvételű elmélkedés a vasalás gyakorlati céljáról. Röviden úgy tudnám összefoglalni, hogy ha a szokásos fakéregből önmagában, fém felhasználása nélkül lehetséges masszív, strapabíró tegezt építeni, akkor miért volt szükség a vasalás alkalmazására? Én is sokat merengtem a kérdésen, és arra jutottam, hogy a logikus válasz a más anyagok használata. Az éppen épülő tegezemen a hordókhoz hasonlatosan célszerű vaspántokat használni, de ami még gyanúsabb a számomra, az a bőrpalást, különösen, amióta az 500. sz. sír tegezéről olvastam.

Gyorsan rajzoltam egy vázlatot, mire is gondolok (a szokásos vasalásokat nem tüntettem fel). Az ábrámon pirossal jelzett vasalat a véleményem szerint képes lenne kellő merevséget adni egy relatíve vékony bőrpalástnak is. A vékony anyag használatát támasztja alá a 3-4 mm hosszú szegecsek alkalmazása is. Érdekes lenne, ha működne, ez egy (lehetséges) megoldást és magyarázatot jelentene a pálcák funkciójára. Ezt ki szeretném próbálni a jövőben mindenképpen.

Néhány kép a mások által elképzelt tegezekről:

2012.03.21 – Vaspálcák, harmadik verzió

Vettem úgy 5 méternyi 4 mm-es acélpálcát, vágással 290 Ft volt. Ha ezt a régiek látnák, nem hinnének a szemüknek, csillog-villog, gyönyörű. Nem semmi munka lehetett bucavasból, vagy ilyesmiből kinyújtani hasonlót. Szerintem habozás nélkül adtak volna érte egy bögre kumiszt -nekem is egy jobb sör árába került az úgy öt tegezre való. Nem is bírtam magammal, este félkész állapotba hoztam a harmadik pálcaszettet, ígéretesnek tűnik. Remélem ismét nyerek néhány grammot.

2012.03.25 – Fejrészmunkálatok

Időközben elég szépen meggyarapodott a tegezes infógyűjteményem, gyakran olvasgatom. Az egyik legújabb, talán legfontosabb megvilágosodásom, hogy a honfoglaló őseink sokkal kifinomultabbak lehettek, mint azt valaha gondoltam. Némely leleteken olyan finom kimunkálás figyelhető meg, ami alapján egészen máshogyan képzelem el ma a tegezeiket, mint mielőtt elkezdtem ilyesmit barkácsolni. Csontfaragások, festésnyomok, ötvösmunka... Attól tartok, ez ismét feladta a leckét. Lassan el kéne döntenem, hogy is fogom díszíteni.

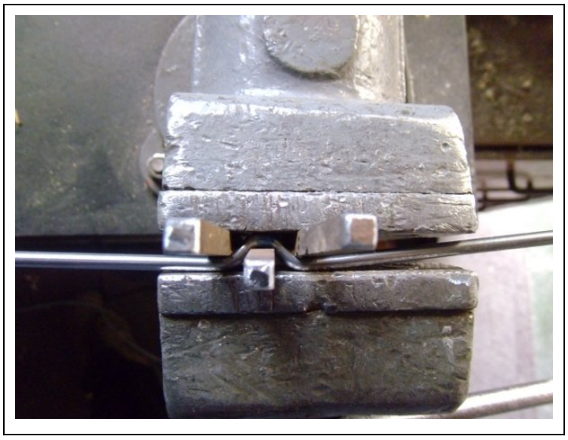
Mellesleg alakítgattam ezt-azt a fejrész vasanyagán. A két pálca kész, a nyakpánt hátlemezre hajtott végeit levágtam, és az alsó részét hullámosra alakítottam. Az egész szerkezet súlya most 950 gramm. Nem tudom, sikerül-e egy kiló alatt tartanom a súlyát a végén. Remélem nemsokára szegecselek.

Örömmel olvasom, hogy egyre többen fontolgatják hasonló, honfoglalás kori tegez építését.

2012.04.01 – Alsó vasalások

Ma végre sikerült megint haladnom egy kicsit. Valahogy a vasmunkák végzésekor nem igazán sikerült eddig fotóznom, most pótolok. Sokat gondolkodtam anno, hogy az akasztófüleket hogyan tudnám ráhajtani a vaspálcákra. Kitaláltam, megcsináltam, és most az alsó akasztó alkalmából le is fényképeztem a „műhelytitkot”. Íme:

Jó, jó, a régieknek tuti nem volt ilyen satujuk, voltak viszont ügyes kovácsaik. A további alakítások nagyját csakúgy, mint az előzőekben egy vasúti sín darabon végeztem hidegen, üllőm nincs. A méreteket egyrészt a régészeti leletleírások, másrészt a tegez, harmadrészt a korábban elkészült vasalások adták. A végső formát kézzel reszelve alakítottam ki.

A fenékpánt a nyakpánthoz hasonlóan 25 mm széles, 2 mm vastag laposvas szalagból készült. A levágott darab súlya nyersen megengedhetetlenül magas (90 g) volt, sok időm elment az elvékonyítására. Sajnos végül a sok-sok begyűjtött lemezféleség egyikét sem találtam megfelelőnek, a legtöbb 0,7 mm körüli, vékonyka, sima felületű csíkot adott ki. Úgy döntöttem, hogy ezen a téren nem kötök kompromisszumot, inkább kézimunkázok. Ennek jegyében a jövendő fenékpánt anyagát is ugyanúgy átdolgoztam kalapáccsal, mint korábban a nyakpántot. Sajnos csak ennyi fért bele mára.

Este ajándékot kaptam! Szimurg megküldte az általa felajánlott és megrajzolt díszítéstervet:

Gyönyörű, nem tudok betelni vele! Egyúttal kissé félni is kezdtem, hogyan fogom én ezt ilyen szépre megcsinálni?? Most csak egy elképzelésem van: sok türelemmel.

2012.04.04 – Papírmunka

Nem bírtam magammal, elkezdtem a díszítéssel foglalkozni. Szimurg rajzát kinyomtattam és fénymásolóval a szükséges méretre nagyítottam. Hogy jobban kitöltse a rendelkezésemre álló felületet beszúrtam egy plusz „virágtagot”. A rajzot mechanikus szövegszerkesztőkkel (olló, ragasztó, cellux szalag) átdolgoztam, majd a tökéletes szimmetria kedvéért a tengelyén hosszában kettévágtam. Az így kapott sablonnal már fel tudtam rajzolni a körvonalakat a palástra.

2012.04.05 – Tesztfaragás

Egy fenyődeszkára felrajzoltam a tervezett minta egy részét az este. Kiderült, hogy a pillanatnyilag meglévő néhány faragókésemmel nehézkes lenne a dolog, de estére várhatóan egy komolyabb készlettel fogok rendelkezni. Sajnos a fenyő nem éppen ideális ilyen finom faragási munkákra, de ezt már az elején sejtettem. Azért ígéretesnek látszik a dolog a próbafaragásom alapján.

2012.05.13 – Kéreggyűjtés

A Pilisben jártunk, és találtam egy hatalmas, kidőlt vadcseresznyefát. Bicskával lefejtettem róla egy jó nagy darab kérget, sajnos nagyon sokat ott kellett hagynom. Komoly kétségeim merültek fel a használhatóságával kapcsolatban, biztosan elég régen ott várt rám, szóval a kéreg nem az a frissen hántott, egészséges fajta. Már a kocsiban elkezdett tekeredni, pöndörödni, mindenféle furcsa alakot ölteni a száradásnak köszönhetően. Otthon beraktam pár órára egy hordó vízbe, majd az így ismét alakíthatóvá vált kérget gumiszalagokkal egy 110 mm átmérőjű vízvezeték csődarabra préseltem. Gondoltam, hátha jó lesz valamire.

2012.06.09 – Tegezhátlap készítés a második tegezemhez

A kéreg kisebb darabjai alapján nem tűnt reménytelennek a dolog, később készítettem egy késtokot is próbaképpen egy nemrégiben elkészült kis késemhez.

Elkezdtem hát egy tegez hátfalat összerakni, az első tegezemhez hasonló módon és méretben.

2012.07.08 – Fegyverköv

Lehet, hogy nem teljesen ide tartozik, de talán mégis egy kicsit. Felmerült bennem, hogy ha egyszer elkészül a tegezem, talán nem valami honvédségi nadrágszíjra kellene függesztenem. Szimurg vázlatai alapján terveztem egy övet, kis fejtöréssel az anyag is meglett hozzá, az eredmény alább látható.
A csat anyaga 6 mm átmérőjű, hengeres sárgaréz pálca a színesfémboltból. Bőrt nagyon nehéz szerezni a környékünkön, így végigjártam a munkaruházati és katonai boltokat alapanyagért. Az egyik helyen sikerült vennem jutányos áron valami elfekvő készletből két vadonatúj szíjat, a tisztességes neve azt hiszem Antant-öv, mi annak idején csak növekedésgátlónak neveztük a seregben. Ez az az izé, ami a tisztek mellkasán átlósan fut keresztbe, ha nem tévedek. A festését lecsiszoltam, a pálcából karikákat hajtottam, ellapítottam. Hasonló módon készült a csat is, amivel egyébként jól megszenvedtem, néhány eltört, mire sikerült meghajtanom. Íme:

A csatot szögletesítettem, a szíjdarabokat ragasztottam és bőrrel fűztem egymáshoz. A kész szíjat a végén megszíneztem. Úgy képzelem, hogy a nyiltegezt, esetleg íjtegezt, kést és egyebeket a karikákra lehet majd függeszteni, akár kampós, akár kötözős megoldással.
Vereteket nem tervezek rá, igyekszem az egyszerűségre törekedni.

2012.07.12 – Fejlemények, elkészült az első tegez!

Régóta nem írtam ide, most pótolok. Az a gond, hogy pár hete komoly időzavarba keveredtem, és némi alkotói válság is fellépett, így állt a tegezes munka.

Elkészült a vasalat, de sajnos rá rá kellet ébredjek, hogy a kész fa szerkezetre egyszerűen nem tudom rárögzíteni a fém részeket. Az eredeti elképzelésem szerint alátámasztottam volna a tegezbelsőt, így szándékoztam kialakítani a szegecsfejeket. Hát, ez nagyon nem ment, különösen nem az eredetileg tervezett vas szegecsekkel. A szegecseket körülvevő fa anyag hamarabb kezdett el roncsolódni, mint a szegecs lapulni. Sajnos szét kellett választanom a tegez palástját az alaplemeztől. Még jó, hogy meglepően egyszerűen ment.

Be kellett látnom továbbá, hogy a vas helyett puhább anyagot kell keresnem a szegecseléshez. Talán bronz (sárgaréz) lett volna a legjobb, de én mégis a vörösréz mellett döntöttem. Ilyen anyagú palaszeget könnyen be tudtam szerezni a megfelelő méretben, ezt kis átalakítást követően megfelelőnek találtam.

Szerettem volna a NI tihanyi táborára elkészülni, ezért aztán júliusban ismét elővettem a félkész szerkezetet. A vasalatokat a palást leszerelt állapotában rögzítettem, majd az ívet egyszerűen bedugtam a pántok alá. Itt a kritikus pont a vasalatok megfelelő poziciójának az eltalálása, hogy a végén rendben illeszkedjen. A nyakpánt úgy-ahogy hozzáfértem, az nem is volt problémás. A palástot visszaragasztottam, gumiszalagokkal összepréseltem, a száradás után minimális csiszolásra volt csak szükség. Függesztésként hajtottam két vas kampót, ami kompatibilis a fegyverövemmel. Gyalogos használatra remek, de lovon a függesztés hosszán variálni kell, ehhez praktikus valami könnyen állíthatót felszerelni.
Nagyon örültem, hogy végre szerkezetkészen tarthattam a kezemben az eddigi munkám gyümölcsét! A végső súly 1050 grammra adódott.

A tegezt diópáccal színeztem, majd némi lenolajjal kezeltem. A próbák alapján ezen a sötét alapon elég jól fog mutatni egy sekély faragás, a fenyő természetes színében -ha egyszer majd elkészül. Barna alapon sárgásfehér Szimurg motívum a terv. Hmmm...

Néhány kép:
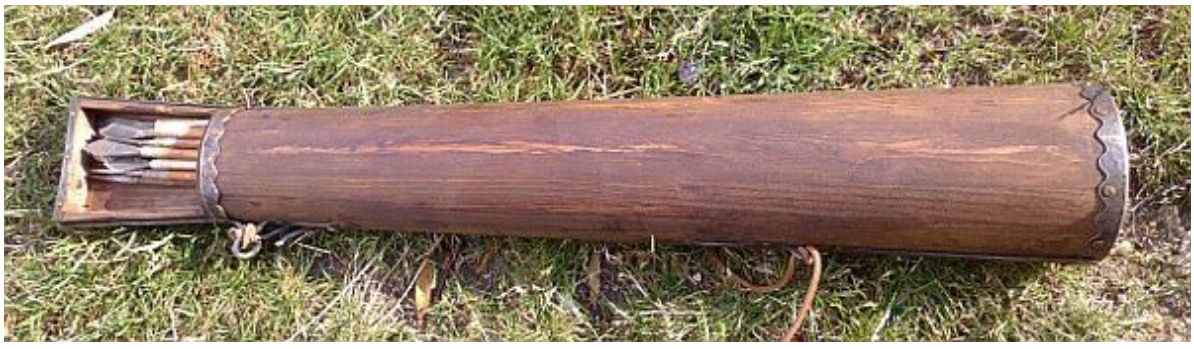

2012.07.14 – Elkészült a második tegezem is

A kéregtegez munkálatairól sajnos nem készítettem képeket, de talán nem is lényeges, sok dolog magától értetődő volt. A műanyag csőről leszedett kéregdarab nem volt teljesen száraz, a külső felülete remek szigetelőnek bizonyult, a leszedést követően szinte azonnal pöndörödni kezdett. A jövőben az ilyen szárításra jobban oda fogok figyelni, kifúrkálom pl. a csövet, vagy valami hasonló megoldással mindenképpen biztosítani fogom, hogy a kéreg belső fele is száradhasson. Árnyékos, hűvös helyen tartva azért kezelhető maradt a probléma.
A kéreg belső felére a félelmeim csökkentése okán ecsettel kentem egy vékony réteg Domestost az esetleges bomlasztó gombák, baktériumok ellen, majd egy szintén vékony réteg faragasztót. Frissen hántolt kéreg esetén ezt elhagynám, de persze lehet, hogy most sem lett volna szükséges.
Éles késsel kivágtam a tegezhátfalhoz illeszkedő palástdarabot. A palástot a jobb teherelosztás érdekében meglehetősen vastag zsinórral fűztem a hátfal oldallapjaihoz. Nem túl nehéz, ha a szükséges zsinórhossznál kétszer háromszor hosszabbal, lazán fűzzük, majd a végén feszesre huzigáljuk őket. A szorosra fűzés előtt az illeszkedő felületekhez vízhatlan faragasztót kentem. Miközben száradt a szerkezet elkészítettem a fenékdeszkát, majd be is ragasztottam a helyére. A kéreg nyaki részét egy belső bőr csíkkal és zsinórfűzéssel erősítettem meg. Azt a sávot, ahol a kéreg a fenékdeszkára simul szintén egy bőrpánttal erősítettem meg. Eredetileg fém részek nélkül szerettem volna megépíteni ezt a tegezt, de ebbe az alsó pántba és a fejlemezbe mégis ütöttem néhány kisméretű réz szegecskét.
A függesztés szíjai számára ovális réseket fúrtam átlósan úgy, hogy az azokon átfűzött szíjak a hátlapdeszkán, a kérgen és az oldaldeszkán is átmegy. Ügyeltem, hogy a szíj a tegez belső teréből a lehető legkevesebbet foglalja el.
A kész szerkezetet csiszoltam, majd egy kissé cseresznyepáccal megszíneztem. A végső lenolajos kezelés napfényben érdekes, tükrös, térhatású ragyogást adott helyenként a kéregnek, hasonlót, mint amit a régi, politúros bútorokon, vagy a metál fényű autókon látni.

Kicsit igyekeznem kellett, szerettem volna, ha elkészülök mindkettővel a NI Tihanyban tartandó rendezvényére. Sikerült.

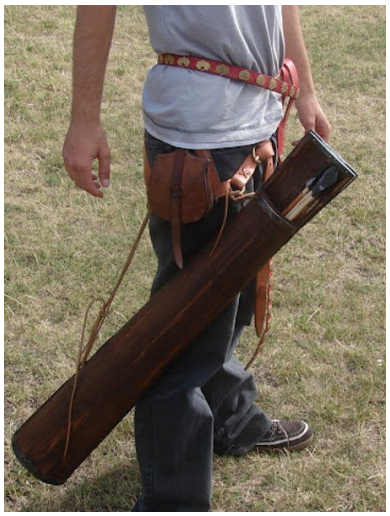
Az igazsághoz tartozik, hogy a ferde fejlemez miatt úgy két centiméterrel hosszabbra kellett volna készítenem. Majd legközelebb!

2012.07.18 – Tihany, tegezteszt

2012.07.16 - 22 között került megrendezésre Tihanyban a Nemzeti Íjásszövetség szakmai tábora, ahol a szerdai nap a magyaros, homokóra tegezek jegyében telt. Úgy alakult, hogy sikerült két tegezt is vinnem a találkozóra, de erről majd később.

A nap folyamán sor került három tegez lovas tesztelésére, amit Flesh Márton végzett el, a többiek árgus tekintetének keresztűzében. A három közül az egyik az én vasalt fategezem volt.

Az értékelés szerint a tegez jól vizsgázott, bár a fegyverövem inkább gyalogos használatra alkalmas. Ettől függetlenül Flesh Marcin elég jól látszott működni mindkettő.

Ami nem tetszett, az a nyilak erős zörgése, de mint kiderült ez nem csak az én tegezem problémája. Állítólag szokás a lovas alkalmazáshoz valami filcféle anyaggal belülről kissé kibélelni a tegezeket, Szimurg szerint gyalogos használathoz ez felesleges. A tesztről készült egy rövid film is, itt megnézhető

http://www.youtube.com/watch?v=4KSPFxp88fY&feature=youtu.be

Change log

2012.03.05 - Az írás eddig elkészült részeit elérhetővé tettem a NI tagjai számára

2012.03.13 - *http://filefeltolto.hu/letoltes/011f5d19e4fc3d6f/elso_nagytegezem-v02.pdf*

2012.03.25 - *http://filefeltolto.hu/letoltes/011f5d19e4fc3d6f/elso_nagytegezem-v03.pdf*

- Töröltem a más írásomból itt maradt szerzői jogokról szóló részt, nem érzem idevalónak.

2012.07.27 - Elkészült a v1.01 verzió